

YÖNETMELİK

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

**GIDA VE YEM AMAÇLI GENETİK YAPISI DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR
VE ÜRÜNLERİNİN İTHALATI, İŞLENMESİ, İHRACATI, KONTROL VE
DENETİMİNE DAİR YÖNETMELİK
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, insan yaşamı ve sağlığı, hayvan sağlığı ve refahı, tüketici çıkarları ve çevrenin en üst düzeyde korunması için genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünlerini içeren gıda ve yem maddeleri hakkında karar verme, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) Tohumluklar dışındaki genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş organizma ve ürünlerini içeren gıda ve yem maddeleri hakkında karar verme, işleme, ithalat, ihracat, izleme, tescil, etiketleme, kontrol ve denetim ile ilgili usul ve esasları kapsar.

b) Sağlık Bakanlığınca ruhsat veya izin verilen ürünleri kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 10 uncu maddesi, 7/8/1991 tarihli ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 29/5/1973 tarihli ve 1734 sayılı Yem Kanunu ile 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanmasına Dair Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ayırıcı kimlik: Aktarılan her bir gen için bir kod ve her bir GDO için ise, taşıdığı genin kodunu da içeren nümerik ve alfa nümerik kodlama sistemini,

b) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

c) GDO: Genetik yapısı değiştirilmiş organizmayı,

ç) Genetik yapısı değiştirilmiş organizma: Modern biyoteknoloji kullanılarak genetik materyali değiştirilmiş olan, insan haricindeki organizmayı,

d) GDO ve ürünleri: GDO, GDO içeren, GDO lardan oluşan, GDO içerdiği hâlde GDO lardan oluşmayan ve/veya kısmen veya tamamen GDO lardan elde edilen ürünleri,

e) GDO lu gıda: GDO, GDO içeren veya GDO dan üretilen bileşen içeren veya GDO dan üretilen gıda maddelerini,

f) GDO lu ürün: GDO, GDO içeren veya GDO dan üretilen bileşen içeren veya GDO dan üretilen ürünleri,

g) GDO lu yem: GDO, GDO içeren veya GDO dan üretilen bileşen içeren veya GDO dan üretilen yem maddelerini,

ğ) GDO suz eşdeğer ürün: Genetik değiştirme teknolojisi uygulanmayan eşdeğer gıda veya yemi,

h) Gen sahibi: GDO ve ürünlerinde değiştirilmiş olan gen ya da genlerin patent hakkını elinde tutanı,

ı) İzleme: Bir GDO ve ürününün, biyolojik çeşitlilik, bitki, hayvan ve insan sağlığı üzerindeki etkilerini belirlemek üzere bir program dâhilinde yürütülen gözlem, analiz ve kontrolleri,

i) İzlenebilirlik: GDO ve ürünlerinin, üretim ve dağıtım zinciri boyunca her aşamada geriye dönük takibini, belirlenmesini ve tanımlanmasını,

j) KKG: Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

k) Komite: Bu Yönetmelikle kuruluşu öngörülen bağımsız, bilimsel, teknik risk değerlendirme komitesini,

l) Risk değerlendirme: GDO ve ürünlerinin, genetik değişiklikten dolayı, insan, hayvan ve bitki sağlığı, biyolojik çeşitlilik ve çevre üzerinde, doğrudan veya dolaylı, derhal veya gecikmeli sebep olabileceği risklerin ve risk kaynağının olumsuz etkiye sebep olma potansiyelinin test, analiz, deneme gibi bilimsel yöntemlerle belirlenmesi ve değerlendirilmesi sürecini,

m) Risk yönetimi: Risk değerlendirme sonucunda öngörülen ve/veya tahmin edilen olumsuz etkilerin gerçekleşmesini önlemek veya gerçekleşmesi durumunda zararı en az seviyede ve kontrol altında tutarak ortadan kaldırmak, GDO ve ürününün izin verilen amaç ve kurallara dâhilinde kullanılmasını ve muamelesini sağlamak amacıyla alınan önlemleri,

n) TAGEM: Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünü,

o) TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu,

- ö) TUGEM: Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünü,
p) Uzmanlar listesi: GDO ile ilgili çalışmalara yön verecek Bakanlık tarafından oluşturulan uzman listesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler ve İzin Koşulları

Genel hükümler

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olan GDO lu gıda ve yemlerin işleme ve tüketim amacıyla ithali, piyasaya sürülmesi, tescili, ihracatı ve transit geçişleri yasaktır. Gümrük idarelerince bu Yönetmelik kapsamındaki ürünler için GDO ya ilişkin ek bir belge aranmaz.

(2) İthal edilen, üretilen veya dağıtımı yapılan GDO lu gıda veya yemin çevre, insan veya hayvan sağlığı açısından olumsuzluğu tespit edildiğinde, gıda veya yem işletmecisi sağlığı ve çevreyi korumak amacıyla gerekli tedbirleri almak, Bakanlığı, diğer ilgili mercileri ve tüketicileri acilen bilgilendirmek ve söz konusu gıda veya yemi, piyasadan geri çekmek zorundadır.

(3) GDO lu ürünlerin, bebek mamaları ve bebek formülleri, devam mamaları ve devam formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinlerinde kullanılması yasaktır.

(4) İnsan ve hayvan tedavisinde kullanılan antibiyotiklere karşı direnç genleri içeren GDO ve ürünlerinin ithalatı ve piyasaya sunulması yasaktır.

(5) Bakanlık, GDO lu gıda ve yemlerin ithalat ve ihracat kapıları ile ilgili gerektiğinde düzenleme yapabilir.

(6) Gıda veya yem, GDO lardan biri ya da birkaçını toplamda en az % 0,9 oranında içeriyor ise, GDO lu olarak kabul edilir.

(7) Gıda veya yemin % 0,5 ten fazla izin verilmeyen GDO içermesi halinde ithalatına, işlenmesine, nakline, dağıtımına ve satışına izin verilmez.

(8) GDO suz ürünlerin etiketinde ürünün GDO suz olduğuna dair ifadeler bulunamaz.

(9) Bu Yönetmelikte yer almayan hususlarda Bakanlık her türlü düzenlemeyi yapmaya ve tedbiri almaya yetkilidir.

İzin koşulları

MADDE 6 – (1) Her bir GDO için, bilimsel esaslara göre değiştirilmiş gen ya da genler esas alınarak bir defaya mahsus olmak üzere Komiteler tarafından risk değerlendirmesi yapılır.

(2) Her bir risk değerlendirmesinin sonucuna göre GDO lu gıda veya yemin çevre, insan veya hayvan sağlığı ile diğer inceleme konularında herhangi bir olumsuzluğun tespit edilmediğine dair bir karar belgesi hazırlanır. Karar belgesi en az aşağıdaki hususları içerir:

- İzin geçerlilik süresi,
- GDO ve ürünlerinin ithalatı için uygulanacak kural ve işlemler,
- Kullanım amacı ve kısıtlamalar,
- Risk yönetimi, piyasa denetimi ve gerektiğinde aşamalı üretim planlaması,
- İzleme ve izlenebilirlik koşulları,
- Belgeleme ve etiketleme koşulları,
- Ambalajlama, taşıma, muhafaza ve nakil kuralları,
- İşleme ile atık ve artık arıtım ve imha koşulları,
- Güvenlik ve acil durum tedbirleri,
- Kullanım ile ilgili yıllık raporlama koşulları,
- Devir ve/veya kullandırmaya ilişkin koşulları,
- Tedarik ve amaca göre kullanım ve işleme koşulları.

(3) Bakanlık onaydan önce, GDO ile ilgili Komite kararını kamuoyunun görüşlerine açabilir.

(4) Komitenin kararı, Bakanlık onayından sonra yürürlüğe girer.

(5) Bakanlık, izin verilen GDO ve diğer GDO larla ilgili bilgileri Bakanlık internet sitesinde yayımlar.

(6) İzin verilen GDO ve ürünlerinin kayıt altına alınması ve ürünün her aşamada takibinin sağlanması amacıyla, GDO ve ürünlerini ithal edenler, işleyenler ve piyasaya sunanlar Bakanlığa beyanda bulunmak, GDO ve ürünlerini GDO içerdiğine dair belgeler eşliğinde nakletmek, taşımak ve etiketleme kurallarını uygulamakla yükümlüdür.

(7) İzin, karar belgesinde belirtilen koşulların ihlali veya olası zarar ve risklerle ilgili yeni bilimsel bilgilerin edinilmesi, kullanım sonucunda olumsuz sonuçların ortaya çıkması durumunda, Bakanlıkça iptal edilir. İzni iptal edilen GDO ve ürünleri toplatılır ve imha edilir.

(8) Karar belgesinde belirtilen hususlara uyulmaması hâlinde izin iptal edilir. İzin iptal gerekçesine göre idari yaptırımlar uygulanır.

(9) GDO lu ürünler, izin verilen amaçlar dışında kullanılamaz.

(10) Gen sahibi, GDO ve ürünleriyle ilgili olarak yeni bir risk ya da risk şüphesini öğrendiği takdirde durumu derhal Bakanlığa rapor etmek ve tedbir almakla yükümlüdür.

(11) Gen sahibi, aldığı izne konu olan GDO ve ürünlerinin satışı ve dağıtımını sırasında taşıma, depolama, işleme ve ambalajlama gibi işlemlere ilişkin güvenlik kuralları ve tedbirler hakkında alıcıları bilgilendirmekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Komite, Başvuru ve Çalışma Grupları

Komite

MADDE 7 – (1) Bakanlık tarafından GDO ile ilgili bilimsel ve teknik verileri araştırarak, yorumlayacak ve görüş oluşturacak, görev süreleri iki yıl olan uzmanlar listesi teşkil edilir. Uzmanlar listesi, Bakanlık TAGEM, TÜGEM, KKGm birimlerinden temsilciler ile üniversiteler, TÜBİTAK ve araştırma enstitülerinde görevli konu ile ilgili uzman veya öğretim üyelerinden oluşur. Uzmanlar listesinden Bakanlık tarafından belirlenecek on bir üyeden oluşacak bir komite her bir başvuru için ayrıca oluşturulur.

(2) Komitenin sekreteryası TAGEM tarafından yürütülür. Komite TAGEM in daveti üzerine toplanır.

(3) Komite en az dokuz üye ile toplanır. Komite her başvuru için bir başkan seçer. Kararlar üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır. Lehte ve aleyhteki kararların gerekçeleri sahipleri tarafından yazılıp imzalanarak, karar ekinde yer almak üzere başkana teslim edilir.

(4) Komite, başvuruları toplantının ilk gününden başlamak üzere doksan gün içinde karara bağlamak zorundadır. Ek bilgi ve belge istendiğinde bu süre durdurulur. Komite tarafından ek bilgi ve belgenin talep edilmesi durumunda ek bilgi ve belgenin en fazla otuz gün içerisinde tamamlanması zorunludur.

(5) Komitenin başvuruyu reddetmesi durumunda aynı ürün için ret tarihinden itibaren bir yıl dolmadan ve yeni bilimsel veri ve bulgular sunulmadan yeniden başvuru yapılamaz.

(6) Komiteye sunulan bilgilerin üçüncü şahıslarla veya kamuoyuyla paylaşılması, başvuru sahibinin talebi dikkate alınarak Komitenin iznine tabidir.

(7) Komite, her türlü iş ve işlemlerinde Bakanlığa karşı sorumludur.

Komitenin görev ve yetkileri

MADDE 8 – (1) Komitenin görev, yetki ve yükümlülükleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) Yapılan başvurularla ilgili değerlendirmeler yapmak, hazırlanan raporu Bakanlığa sunmak,
- b) Yapılan bir başvuru ile ilgili olarak işlem sürecinde Bakanlık izni olmadan herhangi bir açıklama yapmamak, bilgi ve belge vermemek,
- c) İhtiyaç duyması hâlinde uzmanlar listesinden danışma amacıyla uzmanlardan bir veya birkaçını, en çok iki defa olmak kaydıyla toplantılara davet etmek.

Başvuru

MADDE 9 – (1) GDO lu ürünün Komite tarafından ilk değerlendirilmesinin yapılması amacıyla gen sahibi, aşağıdaki bilgi ve belgelerle Bakanlığa başvuruda bulunmak zorundadır.

- a) GDO nun yapısında değişikliğe neden olan gen veya genlerle ilgili bilgi ve belgeler,
- b) GDO nun tespitinde kullanılacak yöntem ve referans materyal ile tespit için yapılacak iş ve işlemleri kolaylaştıracak her türlü bilgi, belge ve destekleyici doküman,
- c) Ayırıcı kimlik bilgileri,
- ç) GDO ile ilgili risk değerlendirmeye esas bilgi ve bilimsel çalışma sonuçları,
- d) Kullanım amacı ve kısıtlamalarla ilgili talep ve bu talebi destekleyen bilgi ve belgeler,
- e) Kullanım ve üretim koşullarını açıklayan bilgi ve belgeler,
- f) Risk yönetimi, otokontrol ve üretim planlaması ile ilgili bilgi ve belgeler,
- g) İzleme ve izlenebilirlik koşullarının nasıl olacağını açıklayıcı bilgi ve belgeler,
- ğ) İşleme sonucu atık ve artıkların arıtım ve imha koşullarını açıklayıcı bilgi ve belgeler,
- h) Güvenlik ve acil durum tedbir planı ve uygulamaları ile ilgili açıklayıcı bilgi ve belgeler,
- ı) Devir veya kullandırmaya müsaade edilip edilmeyeceği, müsaade edilmesi durumunda uyulması öngörülen şartlar,
- i) Başvuru yapılan GDO lu gıda veya yemin taşıma, muhafaza ve nakil koşulları,
- j) Başvuru yapılan gen veya genlerin, geliştirilmiş oldukları ülkede başvuru yılından en az üç yıl öncesinde tescil edildiğini, piyasada satışının serbest olduğunu gösterir bilgi ve yetkili mercilerden alınmış onaylı belgeler,
- k) Çeşidin başta tescil edildiği ülke olmak üzere ilgili mevzuatın uygulanmakta olduğu ülkelerde de ticari olarak üretildiğini gösterir bilgi ve yetkili mercilerden alınmış onaylı belgeler,
- l) Türkiye flora ve faunası için potansiyel bir tehlike oluşturmasını engellemek üzere GDO nun Türkiye’de yakın akraba ve yabancıları olan türlere ait olmadığını gösterir bilgi ve belgeler.

(2) Komite, gerek gördüğü durumlarda ek bilgi ve belgeler de isteyebilir.

(3) Komite tarafından istenilen belge ve bilgilerin süresi içinde temin edilmemesi durumunda başvuru reddedilir.

(4) Yapılan bir başvurunun sonucu diğer başvurular için emsal teşkil etmez. Yapılan bir başvuruya verilen izin başvuru ve takip eden ithalatlar için geçerlidir. Ancak, ithalatın gerçekleştirilebilmesi için ilgili diğer mevzuat hükümlerinin de yerine getirilmesi zorunludur.

Çalışma grupları

MADDE 10 – (1) Aşağıdaki konularda çalışma yapmak üzere; uzmanlar listesinden oluşan, üye sayısı ve çalışma süresi TAGEM tarafından belirlenen çalışma grupları kurulabilir:

- a) Uluslararası gelişmeleri izleyerek ülkenin GDO ve ürünleriyle ilgili politika ve stratejileri için önerilerde bulunmak,
- b) Hassas tüketici grupları için GDO ve ürünleriyle ilgili değerlendirmeler yaparak tavsiyelerde bulunmak,
- c) Uluslararası kullanımda bulunan GDO ve ürünleriyle ilgili değerlendirmeler yaparak Bakanlığa önerilerde bulunmak,
- ç) GDO çalışması yapılmış ve üretime sunulmuş riskli ürünleri belirleyerek ilgili kurumları bilgilendirmek,
- d) Biyogüvenlikle ilgili yakın, orta ve uzun vadeli risk senaryoları hazırlamak ve bunlarla ilgili çözüm önerileri sunmak,
- e) Ülke ihtiyaçları dikkate alınarak, özellikle acil durum tedbirleri ile ilgili önerilerde bulunmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GDO lu Ürünlerin İthalatı, İşlenmesi ve Depolanması, İhracatı, Etiketlenmesi, İzleme ve İzlenebilirlik, Denetim ve Kontrolü

İthalat

MADDE 11 – (1) Komite tarafından değerlendirilmesi yapılarak Karar belgesinde ithalatı uygun görülmüş GDO ve ürünlerinin ithalatında aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) GDO ve ürünlerinin üretildiği ülkenin yetkili otoritesinden parti numarası, miktarı ve GDO çeşidini belirten belge aranır.
- b) Ürünün üretildiği ülke dışında başka bir ülkeden yüklenmesi durumunda üretici ülkenin vermiş olduğu belgeyle beraber yüklendiği ülkenin yetkili otoritesince düzenlenmiş, parti numarası, miktarı ve GDO çeşidini belirten belge aranır.
- c) Bakanlık, kontrol ve denetim amaçlı analizler yapabilir.
- ç) Yapılacak analizlerin sıklığı, risk esasına göre Bakanlıkça belirlenir.
- (2) GDO riski taşıyan ancak, GDO suz ürün olduğu taahhüt edilen ürünlerin ithalatında aşağıdaki esaslar uygulanır:
 - a) İthalatta, GDO riski taşıması nedeniyle analize tabi tutulacak ürünler ve bunların sıklıkları Bakanlık onayı ile belirlenir. Gerektiğinde yine Bakanlık onayı ile güncellenir.
 - b) Belirlenen analiz sıklıklarına göre ürünlerin analizi yaptırılır. Analiz sonucunun uygun olması durumunda söz konusu ürünlerin ülkeye girişine izin verilir.
 - c) Yapılan analiz sonucunda GDO lu olduğu tespit edilen ürünün ülkeye girişine izin verilmez. Söz konusu ithalatçı ve ihracatçı firma ve ülke risk listesine alınır.
- (3) Tespit ve kontrol işlemleri için istenecek her türlü analiz yöntemi ve analizlerde kullanılan özel ürünler de dâhil, bilgi, belge, ürün ve malzemeyi temin etmekle ithalatçı yükümlüdür.

GDO lu ürünlerin işlenmesi ve depolanması

MADDE 12 – (1) İthal edilen GDO ve ürünlerinin gıda veya yem maddelerinin üretiminde kullanılabilmesi için bu ürünlerin izin, ruhsat ve tescil başvurularında gıda veya yem işletmecisi, gıda veya yem mevzuatında belirtilenlere ilave olarak aşağıda belirtilen şartları sağlamak zorundadır:

- a) Hammadde olarak kullanmak üzere temin ettiği GDO ve ürünleri ile ilgili aşağıdaki bilgi ve belgeleri bir ay içerisinde Bakanlığa vermek;
 - 1) Ürünü kimden, ne miktarda temin ettiği ile ilgili bilgiler,
 - 2) Bu ürünlerin ne amaçla kullanılacağı,
 - 3) Etiket ve/veya GDO ve ürünlerinin beraberinde taşınması zorunlu belgelerin sureti.
- b) GDO suz gıda veya yem, GDO lu gıda veya yemin işlendiği hattan farklı bir hatta üretilmeli ve depolanmalıdır. Aynı üretim hattının kullanılması durumunda, üretim hattında gerekli temizliği yapmak,
- c) İşleme sonrası risklerin öngörülmesi hâlinde acil tedbir planları, muhafaza ve nakil koşullarıyla ilgili ek tedbirleri Bakanlığa bildirmek,
- ç) Atık ve artıkların güvenli arıtım ve imha koşullarını belirleyerek Bakanlığa bildirmek.

GDO lu ürünlerin ihracatı

MADDE 13 – (1) İhracatta alıcı ülkenin talebi doğrultusunda işlem yapılır. Alıcı ülkenin GDO ile ilgili talebinin olmaması durumunda genel ihracat mevzuatına göre işlemler gerçekleştirilir.

Gıdaların etiketlenmesi

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre izin verilen GDO lu gıdaların % 0,9 un üzerinde GDO içermesi hâlinde, 16/11/1997 tarihli ve 23172 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinde yer alan gerekliliklere ilave olarak aşağıdaki hususlar çerçevesinde etiketlenmeleri zorunludur.

- a) GDO lu gıdanın tek bileşenden oluşması durumunda “genetik olarak değiştirilmiştir” veya ürün ismi ya da hammaddenin ismi “genetik olarak değiştirilmiş’den üretilmiştir” ifadesi ile birlikte etiket üzerinde yer almak zorundadır.
- b) GDO lu gıdanın birden fazla bileşen ihtiva etmesi durumunda, ürün ismi ya da bileşen ismi, “genetik olarak değiştirilmiş” veya “genetik olarak değiştirilmiş’den üretilmiştir” ifadeleri ile birlikte bileşen listesinde söz konusu bileşenden hemen sonra gelecek şekilde parantez içerisinde yer almak zorunda olup, parantez içindeki ifade diğer bileşenlerle aynı karakter büyüklüğünde olmalıdır.

c) GDO lu dökme gıdaların beraberinde, etiket bilgilerini içeren belge bulundurulmak zorundadır.

ç) Yukarıda belirtilen etiketleme gerekliliklerinin yanı sıra, GDO lu gıdaların GDO suz eşdeğer ürünlerden; bileşimi, beslenme etkileri veya beslenme değeri, kullanım amacı açısından farklılık gösterdiği durumlarda, bu hususlar etiket üzerinde belirtilmelidir. Besin bileşeninde farklılık gösteren GDO lu gıdalarda, beslenme etiketlemesi yapılması zorunludur.

d) GDO lu gıdaların GDO suz eşdeğer ürünlerden farklı olması durumunda, tüketilmesi sonucunda sağlık riski oluşturabilecek tüketici gruplarına ait uyarıların etiket üzerinde belirtilmesi zorunludur.

e) GDO kullanılarak elde edilen gıdanın GDO suz eşdeğerinin olmaması durumunda, söz konusu ürünün doğası ve özelliklerine ait bilgilerin Türk Gıda Kodeksinde belirtilen hükümlere uygun olarak etiket üzerinde belirtilmesi zorunludur.

Yemlerin etiketlenmesi

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre, yem veya yemlik madde olarak kullanımına izin verilen GDO lu yemlerin % 0,9 un üzerinde GDO içermesi hâlinde, yem mevzuatında yer alan etiket gerekliliklerine ilave olarak aşağıdaki şekilde etiketlenmesi zorunludur.

a) GDO lu yemin özel adının yanında parantez içinde “genetik olarak değiştirilmiş” ifadesi bulunmalıdır. Bu ifade yem bileşen listesi altında dip not olarak da yer alabilir. Bu durumda yazı karakter büyüklüğünün listede belirtilen ürünlerin karakter büyüklüğünden az olmaması gerekir.

b) GDO dan elde edilen yemin adının yanında parantez içinde “genetik olarak değiştirilmiş’den elde edilmiştir” ifadesi yer almalıdır. Bu ifade yem bileşen listesi altında dip not olarak da yer alabilir. Bu durumda yazı karakter büyüklüğünün listede belirtilen ürünlerin karakter büyüklüğünden az olmaması gerekir.

c) GDO lu dökme yemlerin beraberinde, etiket bilgilerini içeren belge bulundurulmak zorundadır.

ç) GDO lu yemin GDO suz eşdeğerinden farklı olması hâlinde bileşiminin, besleme özelliklerinin, kullanım amacının, belirli hayvan türü ya da kategorisi için yapılan sağlık beyanlarının etiket üzerinde bulundurulması zorunludur.

d) GDO lu yemin GDO suz eşdeğeri yok ise, o yemin yapısı ve karakteristikleri ile ilgili uygun bilgilerin etiket üzerinde bulundurulması zorunludur.

İzleme ve izlenebilirlik

MADDE 16 – (1) GDO ve ürünlerini ithal veya ihraç eden, işleyen, depolayan, dağıtan ve tüketime sunanlar, son tüketiciye ulaşıncaya kadar olan süreçte gerekli kayıtları tutmak ve izlenebilirliği sağlamak, ayırtıcı kimlik numarası ile ilgili tüm bilgi ve belgeleri ürün ile birlikte bulundurmak zorundadır.

(2) GDO ve ürünlerini ithal veya ihraç eden, işleyen, depolayan, dağıtan ve tüketime sunanların, ürünlerle ilgili bilgi ve belgeleri yirmi yıl saklaması ve bu belgelerle ilgili bir kayıt sistemine sahip olması zorunludur.

(3) GDO ve ürünleri ile ilgili olarak karar belgesinde belirtilen koşullara uyulup uyulmadığı Bakanlık tarafından görevlendirilen birimler tarafından izlenir. Şikâyet durumunda Bakanlık tarafından görevlendirilen birimler bu Yönetmelik hükümleri ile birlikte ilgili mevzuata göre işlem yapar.

Denetim ve kontrol

MADDE 17 – (1) GDO ve ürünlerinin denetim ve kontrolleri bu Yönetmelik hükümleri ile birlikte ilgili mevzuata göre yapılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Numune alma ve analiz

MADDE 18 – (1) GDO lu gıda ve yemin numune alma ve laboratuvar analizleri ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

İdari Yaptırımlar

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında;

a) 4703 sayılı Kanunun 11 inci ve 12 nci maddeleri,

b) 5179 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi,

c) 1734 sayılı Kanunun 12 nci, 13 üncü, 14 üncü maddeleri uyarınca işlem tesis edilir.

Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.